

Paulo Coelho s-a născut la Rio de Janeiro în 1947. Este unul dintre cei mai de succes romancieri ai lumii, cărțile sale traduse în 88 de limbi și editate în peste 170 de țări atingând, până în prezent, vânzări de peste 320 de milioane de exemplare în întreaga lume, iar în România, de peste un milion și jumătate de exemplare. Înainte să devină un adevărat fenomen literar, a fost un hippie rebel, apoi autor dramatic, director de teatru, jurnalist, poet. În 1986 face pelerinajul la Santiago de Compostela, eveniment care i-a marcat viața și cariera. Deși profund atașat de Brazilia natală, romanele lui dezvoltă drame universale, ceea ce explică primirea entuziastă de care se bucură pe toate meridianele. Paulo Coelho este scriitorul cu cea mai mare comunitate online, având peste 45 de milioane de fani pe rețelele de socializare. În 2009, a intrat în Guinness Book drept autorul celei mai traduse cărți (romanul *Alchimistul*).

I s-au decernat numeroase premii (printre care premiul german Bambi 2001, acordat personalității culturale a anului, premiul italian Frege pentru literatură) și importante distincții (Cavaler al Legiunii de Onoare, Franța, 1999; Comandor al Ordinului Rio Branco, Brazilia, 1998 etc.). Este membru al Academiei Braziliene de Litere din 2002, iar în 2007 a fost numit Mesager al Păcii de către ONU.

Cărți traduse în română: *Jurnalul unui Mag* (1987); *Alchimistul* (1988); *Brida* (1990); *Walkiriile* (1992); *La râul Piedra am șezut și-am plâns* (1994); *Al cincilea munte* (1996); *Manualul războinicului luminii* (1997); *Veronika se hotărăște să moară* (1998); *Diavolul și domnișoara Prym* (2000); *Unsprezece minute* (2003); *Zahir* (2005); *Vrăjitoarea din Portobello* (2006); *Învinsătorul este întotdeauna singur* (2008); *Aleph* (2010); *Manuscrisul găsit la Accra* (2012); *Adulter* (2014); *Spioana* (2016); *Hippie* (2018).

PAULO COELHO

Unsprezece minute

Traducere
din portugheză de
PAVEL CUILĂ

HUMANITAS
fiction

A fost odată ca niciodată o prostituată pe nume Maria.

Un moment. „A fost odată” este cel mai nimerit mod de a începe o poveste pentru copii, pe când „prostituata” e un subiect pentru adulți. Cum pot scrie oare o carte cu această aparentă contradicție inițială? Dar, în fine, cum în fiecare clipă din viață suntem cu un picior în basm și celălalt în abis, să păstrăm această formulă introductivă:

A fost odată o prostituată pe nume Maria.

Ca toate prostituatele, se născuse fecioară și nevinovată, iar în adolescență visase să-l întâlnească pe bărbatul vieții sale (bogat, frumos, inteligent), să se mărite (îmbrăcată în mireasă), să aibă doi copii (care să fie celebri după ce aveau să se facă mari), să locuiască într-o casă minunată (cu vedere la mare). Tatăl ei muncea ca negustor ambulant, mama ei era croitoreasă, orașul ei din interiorul Braziliei avea un singur cinematograf, un centru comercial, o agenție bancară și de aceea Maria nu înceta să aștepte ziua când Făt-Frumosul ei avea să sosească pe neașteptate, să-i răpească inima și să plece cu ea spre a cuceri lumea.

Cum însă Făt-Frumos nu apărea, nu-i rămânea decât să viseze. S-a îndrăgostit prima oară la unsprezece ani, în timp ce mergea pe jos de acasă la școala primară din localitate. În prima zi de clasă, își dădu seama că nu era singură pe drum: împreună cu ea mergea un ștregar ce locuia prin vecini și urma școala după același orar. Cei doi nu schimbaseră nici o vorbă, dar Maria începu să observe că cea mai plăcută parte a zilei erau pentru ea tocmai clipele de pe strada plină de praf, oboseală, cu soarele la zenit, când băiatul pășea grăbit, iar ea abia își mai trăgea sufletul în efortul de a se ține după el.

Scena s-a repetat mai multe luni de-a rândul. Maria, care detesta să învețe și n-avea altă distracție în viață în afara televiziunii, nu-și mai dorea decât ca ziua să treacă repede, așteptând cu nerăbdare fiecare drum la școală și, spre deosebire de celelalte fete de vârsta ei, găsea că sfârșiturile de săptămână erau cum nu se poate mai plicticoase. Cum pentru un copil orele trec mult mai greu decât pentru un adult, ea suferea din plin, zilele i se păreau prea lungi, pentru că nu-i dăruiau decât zece minute cu iubirea vieții sale și nenumărate ceasuri pe care și le petrecea cu gândul la ea, imaginându-și ce bine ar fi fost dacă ar fi putut sta de vorbă cu el.

Și deodată s-a întâmplat.

Într-o dimineață, ștregarul a venit la ea și a rugat-o să-i împrumute un creion. Maria nu a răspuns, a așezat chiar o anumită iritare în fața acelei abordări neașteptate și a iuțit pasul. Rămăsese împietrită de spaimă când îl văzuse înaintând spre ea, îi era teamă să nu afle cât de mult îl iubea, câte speranțe își punea în el, cum visa să-l ia de mână, să treacă prin fața porții școlii și să meargă în continuare pe stradă până

la capătul ei, unde — după cum se spunea — se aflau un mare oraș, personaje de telenovele, artiști, mașini, multe cinematografe și o infinitate de bunătați la îndemână.

În restul zilei nu mai reuși să se concentreze la ore, suferind din pricina comportării sale absurde, dar simțindu-se în același timp ușurată, deoarece știa că și băiatul o observase, iar creionul nu fusese altceva decât un pretext ca să angajeze o conversație, întrucât, la apropierea lui, văzuse că avea în buzunar un pix. Așteptă următoarea ocazie și noaptea aceea — ca și nopțile care urmaseră — își imagină droaia de răspunsuri pe care avea să i le dea până când avea să găsească o modalitate sigură de-a începe o poveste care să nu se mai sfârșească niciodată.

Dar altă ocazie n-a mai existat; deși continuaseră să meargă împreună la școală, uneori Maria în fața lui, ținând în mână dreaptă un creion, alteori mergând în urma lui, ca să-l poată contempla cu duioșie — el nu i-a mai adresat nici un cuvânt și ea a trebuit să se mulțumească a-l iubi și a suferi în tăcere până la finele anului școlar.

Pe durata interminabilei vacanțe care urmasă, s-a trezit într-o bună dimineață cu coapsele scăldate în sânge, și-a închipuit că avea să moară; se hotărî să-l lase băiatului o scrisoare în care să-i spună că el fusese marea dragoste a vieții sale și plănuia să se afunde în pustietăți ca să fie sfâșiată de unul dintre animalele sălbatice care-i terorizau pe țăranii din părțile locului: vârcolacul sau măgarul-fără-cap. Doar așa s-ar fi putut ca părinții să nu sufere la moartea ei, căci oamenii săraci nu-și pierd niciodată speranța, în ciuda tragediilor ce li se întâmplă mereu. Astfel, ei aveau să trăiască în credința că fusese răpită de o fa-

milie bogată și fără copii, dar că poate odată și odată, cândva în viitor, avea să se întoarcă acasă, covârșită de glorie și bani — în vreme ce iubitul actual (și etern) al vieții sale avea să o poarte pentru totdeauna în amintire, suferind zi de zi că nu-i mai adresase încă o dată o vorbă.

Nu apucă să scrie scrisoarea, fiindcă maică-sa intră în cameră, văzu cearșaful pătat de sânge, zâmbi și-i spuse:

— Acum te-ai făcut fată mare, draga mamei.

Vru să știe ce legătură era între faptul că se făcuse mare și sângele care-i curgea, dar mama ei nu știu să-i explice clar, afirmă doar că era ceva normal și că de-acum înainte trebuia să folosească un fel de perniță de păpușă între picioare, vreme de patru, cinci zile pe lună. Întrebă dacă bărbații foloseau un tub pentru a evita ca sângele să li se scurgă în pantaloni și află că asta li se întâmpla numai femeilor.

Maria i se plânse lui Dumnezeu, dar în cele din urmă se obișnuie cu menstruația. Dar cu absența băiatului tot nu izbutea să se obișnuiască și nu conținea să-și reproșeze comportamentul stupid de care dăduse dovadă fugind tocmai de ceea ce dorea mai aprins. Cu o zi înaintea primei zile de școală, se duse la singura biserică din oraș și jură în fața imaginii Sfântului Anton că avea să ia inițiativa ca să intre în vorbă cu băiatul.

A doua zi, se aranjă cât mai bine cu putință, îmbrăcându-se într-o rochie pe care mama i-o cususe anume pentru ocazia aceea, și plecă — mulțumind lui Dumnezeu că în sfârșit se terminase vacanța. Dar băiatul nu-și făcu apariția. Și astfel trecu încă o săp-

tămână chinuitoare, până ce află, de la niște colegi, că se mutase din oraș.

— S-a dus departe — zise cineva.

În clipa aceea, Maria învăță că unele lucruri se pierd pentru totdeauna. Mai învăță și că exista un loc numit „departe”, că lumea era vastă, târgul ei era mic, iar persoanele cele mai deosebite plecau până la urmă. I-ar fi plăcut și ei să poată pleca, dar era încă foarte tânără; și totuși, privind străzile prăfuite ale orașelului unde locuia, hotărî că într-o bună zi o va lua pe urmele băiatului. În următoarele nouă zile de vineri, potrivit unui obicei ținând de religia sa, se împărtăși și-o rugă pe Fecioara Maria să o scoată cândva de-acolo.

Suferi o vreme, încercând zadarnic să dea de urma băiatului, dar nimeni nu știa unde se mutaseră părinții lui. Atunci, Maria începu să considere lumea prea mare, dragostea ca pe ceva foarte primejdios, iar pe Fecioară drept o sfântă care sălășluia într-un cer depărtat și nu lua seama la rugăciunile copiilor.

Trecură trei ani, învăță geografie și matematică, începu să se uite la telenovele, citi la școală primele ei reviste erotice și începu să țină un jurnal unde vorbea despre viața ei monotonă și despre dorința ei de a cunoaște nemijlocit cele învățate — oceanul, zăpada, oamenii cu turban, femeile elegante și acoperite de bijuterii. Cum însă nimeni nu poate trăi din dorințe imposibile — mai ales când mama e croitoreasă, iar tatăl nu stă acasă —, înțelese numaidecât că trebuia să ia aminte la cele ce se întâmplau în jurul ei. Învăța ca să iasă învingătoare și totodată căuta pe cineva căruia să-i poată împărtăși visele ei de aventuri. Când împlini cincisprezece ani, se îndrăgosti de un băiat pe care-l cunoscuse la o procesiune din Săptămâna Sfântă.

Nu repetă greșeala din copilărie: conversaseră, se împrieteniseră și începuseră să meargă împreună la cinema și la petreceri. Observă de asemenea că, la fel cum i se întâmplase cu băiețelul, dragostea era legată mai mult de absența decât de prezența partenerului: trăia ducând lipsa tânărului, petrecea ore în șir imaginându-și despre ce aveau să stea de vorbă la următoarea întâlnire și-și amintea fiecare secundă când fuseseră împreună, străduindu-se să descopere ce făcuse bine sau ce greșise. Îi plăcea să se considere o fată cu experiență, care mai lăsase să-i scape o mare pasiune,

cunoștea durerea pricinuită de asta — și acum era hotărâtă să lupte din răputeri pentru bărbatul acesta, pentru căsătorie, căci el era bărbatul menit căsătoriei, pentru copii, pentru casa de la malul mării.

Stătu de vorbă cu mama ei, care o imploră:

— E încă prea devreme, fata mamei.

— Dar dumneata te-ai măritat cu tata la șaisprezece ani.

Mama nu voia să-i explice că o făcuse din pricina unei sarcini neașteptate, așa că folosi argumentul „acum sunt alte vremuri”, punând punct discuției.

A doua zi, cei doi plecară să se plimbe pe un câmp din împrejurimile orașului. Stăteau de vorbă, Maria îl întreabă dacă nu dorea să călătorească, dar în loc să-i răspundă, el o prinse în brațe și o sărută.

Primul sărut din viața ei! Cât visase momentul acela! Și peisajul era deosebit — zborul stârcilor, apusul de soare, regiunea semiaridă cu frumusețea ei agresivă și zvonul unei muzici în depărtare. Maria simula opoziția față de avans, dar numaidecât îl îmbrățișă și repetă ceea ce văzuse de-atâtea ori la cinema, în reviste și la televizor: își frecă violent buzele de ale lui, mișcându-și capul într-o parte și-n alta, într-o mișcare pe jumătate ritmată, pe jumătate necontrolată. Simți că, din când în când, limba tânărului îi atinge dinții și i se păru ceva delicios.

El însă încetă brusc să o mai sărute.

— Nu vrei? — întreabă.

Ce trebuia să răspundă? Că voia? Evident că voia! Dar o femeie nu trebuie să se expună așa, mai cu seamă cu viitorul ei soț, altminteri el va rămâne tot restul vieții rău impresionat de faptul că ea acceptă totul cu multă ușurință. Preferă să nu spună nimic.

El o sărută din nou, repetând gestul, de astă dată cu mai puțin entuziasm. Se opri din nou, rușinat —

și Maria știa că undeva fusese o mare greșală, dar se temuse să întrebe. Se prinseră de mâini și o apucară spre oraș, conversând despre alte subiecte, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

În noaptea aceea, alegându-și cu mare grijă cuvintele, deoarece gândea că într-o bună zi tot ce scria avea să fie citit, și încredințată că avea să se întâmple ceva foarte grav, consemnă în jurnalul ei:

Când ne întâlnim cu cineva și ne îndrăgostim, avem impresia că întreg universul este de acord; azi am văzut că așa ceva s-a petrecut cu apusul de soare. Cu toate acestea, dacă ceva e greșit, nimic nu rămâne! Nici stârcii, nici muzica din depărtare, nici savoairea buzelor lui. Cum de poate dispărea atât de repede frumusețea care se afla acolo acum câteva minute?

Viața este foarte rapidă; îi face pe oameni să treacă de la cer la infern în câteva secunde.

A doua zi se duse să stea de vorbă cu prietenele. Toate văzuseră că plecase la plimbare cu viitorul ei „iubit” — în definitiv nu e suficient să trăiești o mare dragoste, e nevoie și să faci astfel încât toți să știe că ești o persoană foarte dorită. Ele erau foarte curioase să afle ce se întâmplase, iar Maria, plină de sine, zise că cel mai bun lucru fusese limba care-i atingea dinții. Una dintre fete râse.

— Tu n-ai deschis gura?

Deodată, totul se clarificase — întrebarea, decepția.

— De ce?

— Ca să lași limba să intre.

— Și care-i deosebirea?

— Nu știu să-ți explic. Așa se sărută.

Dar pe tânăr nu-l revăzu decât trei zile mai târziu, la o serbare de la clubul din oraș, unde o ținea de mână pe o prietenă de-a ei — aceeași care-i pusese întrebarea despre sărut. Se prefăcu din nou că n-avea nici o importanță, răbdă până la sfârșitul nopții stând de vorbă cu amicele despre artiști și băieții din oraș, prefăcându-se că ignoră privirile compătimitoare pe care i le arunca din când în când una dintre ele. O dată ajunsă acasă, universul i se prăbuși, plânse toată noaptea, suferi întruna vreme de opt luni și trase concluzia că dragostea nu era făcută pentru ea și nici ea pentru dragoste. Din acel moment, începu să se gândească la posibilitatea de a se călugări, închinându-și restul vieții acelui fel de iubire care nu rănește și nu lasă urme dureroase în inimă — iubirea pentru Isus. La școală se vorbea despre misionari care plecau în Africa și ea decise că acolo era evadarea din viața sa atât de lipsită de emoții. Făcu planuri ca să intre în mănăstire, învăță tehnicile de prim ajutor (de vreme ce, după spusele unor profesori, în Africa mureau mulți oameni), se consacră cu și mai multă perseverență lecțiilor de religie și se și vedea ca o sfântă a vremurilor moderne, salvând vieți și cunoșcând pădurile unde trăiau tigri și lei.

Anul celei de-a cincisprezecea aniversări nu-i rezervase însă doar descoperirea faptului că sărutul se face cu gura deschisă sau că dragostea e în primul rând un izvor de suferință. Descoperi un al treilea lucru: masturbarea. A fost aproape o întâmplare, tot jucându-se cu sexul în timp ce aștepta ca mama ei să se întoarcă acasă. Obişnuia să facă asta și când era fetiță și-i plăcea mult senzația agreabilă — până într-o zi când o surprinse tatăl ei și-i trase un pui de bă-

LIBRIS We know books
taie, fără a-i explica de ce. Nu uită niciodată loviturile și învață că nu trebuia să se atingă așa de față cu ceilalți; cum nu o putea face în mijlocul străzii și cum acasă nu avea o cameră doar a ei, dădu uitării senzația aceea plăcută.

Până în după-amiaza aceea, la aproape șase luni după sărutul cu pricina. Mama întârzia, ea n-avea ce face, tatăl ei tocmai ieșise cu un prieten și, în lipsa unui program interesant la televizor, începu să-și examineze corpul — în speranța de a găsi fire de păr indezirabile, pe care urma să și le smulgă numai-decât cu o pensetă. Spre surprinderea ei, observă un mic bumb la partea superioară a vaginului; începu să se joace cu el și nu se mai putea opri; era tot mai plăcut, mai intens, și tot trupul, mai cu seamă partea pe care o atingea — i se rigidiza. Curând intră într-un soi de paradis, senzația își spori intensitatea, observă că nu mai distingea sau nu mai auzea bine, totul i se părea decolorat, până când gemu de plăcere și avu primul ei orgasm.

Orgasm! Bucurie!

A fost ca și cum s-ar fi înălțat sus de tot în cer și acum ar fi coborât cu parașuta, lent, pe pământ. Trupul îi era lac de sudoare, dar se simțea întreagă, realizată, plină de energie. Deci asta era sexul! Ce miracol! Gata cu revistele pornografice, cu toată lumea sporovăind despre plăcere, dar cu fețele îmbufnate. Gata cu nevoia de bărbați, cărora le place trupul femeii, dar îi disprețuiesc inima. Putea face totul de una singură! Repetă și a doua oară, de astă dată imaginându-și că o atinge un actor celebru, și din nou urcă în paradis și coborî cu parașuta, încă mai plină de energie. Când se pregătea să înceapă a treia oară, se întoarce acasă mama.

Maria stătu de vorbă cu prietenele sale despre noua ei descoperire, evitând să le spună însă că avusesse prima experiență doar în urmă cu câteva ore. Toate — cu excepția a două dintre ele — știau despre ce era vorba, dar nici una nu îndrăznise să vorbească despre acest subiect. A fost rândul Mariei să se simtă revoluționară, lider de grup și, inventând un absurd „joc al confesiunilor secrete“, i-a cerut fiecareia să povestească modul favorit de a se masturba. A învățat fel de fel de tehnici diferite, cum ar fi să stai sub pătură în toiul verii (deoarece, zicea una dintre ele, transpirația ajută), să folosești o pană de găscă spre a atinge locul (nu cunoștea numele locului), să-l lași pe un băiat să facă asta (Mariei i se părea ceva inutil), să folosești dușul de la bideu (ea nu avea așa ceva acasă, dar de îndată ce avea să meargă în vizită la vreo prietenă bogată, își propunea să experimenteze).

Oricum, după ce descoperi masturbarea și după ce utilizează unele din tehnicile sugerate de prietene, renunță pentru totdeauna la viața religioasă. Asta îi procura multă plăcere — or, după cum se insinua la biserică, sexul era cel mai mare păcat. Prin intermediul aceluiași prietene, începu să audă bazaconii despre asta: masturbarea umplea fața de coșuri, putea duce la nebunie sau la sarcină. Asumându-și toate riscurile, continuă să-și provoace plăcerea cel puțin o dată pe săptămână, de obicei miercurea, când tatăl ei pleca să joace cărți cu prietenii.

În același timp, era tot mai nesigură în relațiile cu bărbații — și tot mai doritoare să plece din localitatea unde trăia. Se îndrăgosti pentru a treia, a patra oară, acum știa să sărute, mângâia și se lăsa mângâiată când era singură cu iubiții — dar totdeauna inter-

venea ceva greșit și relația se termina exact în momentul când era definitiv convinsă că acela era insul nimerit ca să rămână cu el tot restul vieții. După mult timp, ajunse la concluzia că bărbații aduceau numai durere, frustrare, suferință și senzația că zilele se târau. Într-o după-amiază, pe când stătea în parc și se uita la o mamă care se juca cu copilul ei de doi ani, luă hotărârea că putea să se gândească în continuare la soț, copii și casă cu vedere la mare, dar că nu se va mai îndrăgosti niciodată — pentru că pasiunea strica totul.

Și așa se scurseră anii de adolescență ai Mariei. Se făcu tot mai frumoasă, datorită aerului ei misterios și trist, și mulți bărbați îi dădură târcoale. Ieși cu unul, cu altul, visă și suferi — în pofida promisiunii făcute de a nu se mai îndrăgosti niciodată. Cu prilejul uneia dintre aceste întâlniri, își pierdu virginitatea pe banca din spate a unei mașini; ea și iubitul ei se mângâiau cu mai multă ardoare ca de obicei, tânărul se înflăcăra, iar ea — sătulă să fie ultima fecioară din grupul prietenelor sale — îngădui ca el să o pătrundă. Spre deosebire de masturbare, care o ridica la cer, asta nu-i produse decât durere și un firisor de sânge care-i păta fusta și-o împiedică să plece. Nu avu senzația magică a primului sărut — stârcii zburând, apusul de soare, muzica..., nu, nu voia să-și mai aducă aminte de asta.

Făcu dragoste cu același tânăr în alte câteva rânduri, după care-l amenință, spunându-i că tatăl ei ar fi fost în stare să-l omoare dacă ar fi aflat că-i violase fata. Îl transformă într-un instrument de ucenicie, străduindu-se din răspuțeri să înțeleagă în ce stătea plăcerea sexului cu un partener.

Nu putu înțelege; masturbarea cerea mult mai puțină osteneală și oferea mult mai multe recompense. Dar toate revistele, programele TV, cărțile, prietenele, totul, ABSOLUT TOTUL, spuneau că bărbatul